

Udviklingsalder hos voksne udviklingshæmmede

(anvendt til mennesker med synshandicap)

Ordre nr. 4045

Netværk for synskonsulenter for flerhandicappede

Elsebeth Mortensen

REGION SJÆLLAND
SYNSCENTER REFSNÆS

- vi er til for dig

Forord

Ændringer til Udviklingsalder hos voksne udviklingshæmmede er udarbejdet af Netværket for synskonsulenter for flerhandicappede i samarbejde med undertegnede. Vi har bestræbt os på at være tro mod Susanne Freltoftes forlæg og foretage så få ændringer som muligt. Dette har betydet at vi primært har bibeholdt spørgsmålene i deres oprindelige form og uddybet eksemplerne, så de er egnede til synshandicappede. En del spørgsmål har måttet udelades til blinde, da der ikke var mulighed for, på en testpsykologisk forsvarlig måde, at oversætte visuelt baserede funktioner til taktilt/auditivt baserede funktioner. Når man udfylder skemaet gives disse spørgsmål et ”kan delvist”, hvis barnets udviklingsniveau indikerer at det ville have mestret funktionen, hvis det havde haft syn.

Bemærk: Der er tale om et *internt* arbejdsblad, der **skal** anvendes som supplement til Susanne Freltoftes udviklingsbeskrivelse og **kun** må anvendes af synskonsulenter for flerhandicappede og synskonsulenter på Synscenter Refsnæs` kursusafdeling.

På vegne af Netværket for synskonsulenter for flerhandicappede

Elsebeth Mortensen
Klinisk psykolog

Spørgsmål om legemspleje og kropsbevidsthed

Trin 3

Spørgsmål 4:

Blinde:

Griber efter tudekop eller lignende for at få noget at drikke efter lydlig anvisning om placering

Trin 10

Spørgsmål 1

Anvendes ikke til blinde.

Trin 11

Spørgsmål 1

EKS: Reder sit hår, eventuelt efter anvisning, tørrer sig om munden – hvis snavset, børster snavs af fingre eller tøj

Trin 12

Spørgsmål 3

Blinde:

Afsøgning ved hjælp af blindeteknikker

Spørgsmål 6

Spørgsmålets relevans vurderes i den enkelte situation

Trin 13

Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: Er optaget af at ikke alle mennesker er ens skabt, kan komme med bemærkninger om hudfarve, hår, køn, legemsbygning, lugte og stemmer og sammenligne personligheder

Spørgsmål 3

Blinde:

EKS: Kan gå sikkert over gaden efter at have set sig for eller anvendt mobility-teknikker.

Trin 14

Spørgsmål 1

Udelades til blinde

Spørgsmål 3

Blinde.

Skal have støtte til at vurdere vejrliget.

Omverdensbevidsthed

Trin 1 Spørgsmål 2

Blinde:

Vender hovedet og følger lydgivende genstande både horisontalt og vertikalt.

Spørgsmål 3

Udelades til blinde.

Trin 2 Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: Kan afledes i sin aktivitet for at rette opmærksomheden mod en person eller lydgivende ting – for lidt efter at genoptage den afbrudte aktivitet

Spørgsmål 2

Blinde:

EKS: Er interesseret i genstande på bordet – genstande som er blevet præsenteret eller som plejer at være der i situationen

Spørgsmål 3

Udelades til blinde.

Trin 3 Spørgsmål 1

Udelades til blinde.

Spørgsmål 5

Blinde:

Efterligner lyd eller bevægelse, som andre udfører.

Trin 5 Spørgsmål 4

Blinde:

Der tilføjes *imiterer høje lyde*

Trin 6

Spørgsmål 2

Blinde:

Er opmærksom på og kommenterer når medarbejderen arbejder

Spørgsmål 4

Blinde:

Er opmærksom på forskelle i underlag, huller osv.

EKS. bøjer sig og undersøger gren, der rammer jorden

Spørgsmål 5

Blinde:

EKS: vender ansigtet, laver grimasser eller lytter efter regn, vind, torden og ”kommenterer det.

Trin 8 Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: Bare grene uden lyd, sne, is, varme

EKS. Hjem-is bilen, udrykningskøretøjer.

Trin 14
Spørgsmål 2

Spørgsmål 4

Blinde:

Blinde:

EKS: Trafiksikker – stok, mobility (afhængigt af syn)

EKS: Viser frygt for farer (reelle eller fiktive) for mørke, for dyr eller for ukendte lyde, stilhed, mørke

Spørgsmål 4

Anvendes ikke til blinde.

Trin 10
Spørgsmål 1

Anvendes ikke til blinde

Spørgsmål 3

Anvendes ikke til blinde

Spørgsmål 4

Blinde:

EKS: Kan orientere sig om retning/rute når man kommer ind på kendt vej, måske ikke i bil, men ved gåtur, bybus o. lign

Trin 11
Spørgsmål 2

Anvendes ikke til blinde.

Spørgsmål 5

Blinde:

Social-følelsesmæssig udvikling

Trin 1

Spørgsmål 3

Blinde:

EKS: Vender hovedet mod den kendte, virker lyttende og reagerer med smil og pludren

Spørgsmål 4

Blinde:

Tilføjes: og virker lyttende

Trin 2

Spørgsmål 2

Blinde:

Tilføjes: og når musikken bliver slukket

Trin 3

Spørgsmål 2

Anvendes ikke til blinde.

Trin 6

Spørgsmål 1

Blinde:

Tilføjes: Laver lydlege med andre

Spørgsmål 5

Blinde:

EKS. vælger en bestemt klods, en ting med lyd i.

Trin 8

Spørgsmål 2

Blinde:

EKS: Hjælper en anden med at få tøj på, tørrer en anden om munden, trøster en der er ked af det

Leg/kreativitet

Trin 3 Spørgsmål 3

Blinde:

Efterligner medarbejderes fagter, bevægelser eller lyde

Trin 4 Spørgsmål 6

Blinde:

EKS: Bliver glad ved at få den tabte ting

Trin 6 Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: verbal efterligning, lyde, talemåder

Trin 7 Spørgsmål 4

Blinde:

EKS: Former figurer af dej eller ler, rund pølse, terning, huller

Trin 9 Spørgsmål 3

Blinde:

EKS: Pap-røret fra køkkenrullen bliver til en kikkert, en telefon

Trin 11 Spørgsmål 2

Blinde:

EKS: nu spiller jeg på trommen, så spiller du bagefter

Trin 12 Spørgsmål 1

Blinde:

Komplicerede udelades

Trin 13 Spørgsmål 1

Udelades til blinde.

Trin 14 Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: kryds- og bolle, brospil

Spørgsmål 2

Blinde:

EKS: Snyder ikke i spil, overholder regler der er aftalt

Sproglig udvikling

Trin 2

Spørgsmål 1

Udelades til blinde

Trin 3

Spørgsmål 3

Blinde:

EKS: Lytter f. eks efter Hjem-is bilen

Trin 8

Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: god musik

Trin 13

Spørgsmål 3

Udelades til blinde

Trin 14

Spørgsmål 5

Udelades til blinde

Kognitiv/intellektuel udvikling

Trin 1

Spørgsmål 1

Blinde:

Lytter til en medarbejders stemme eller en spændende lyd.

Spørgsmål 2

Udelades til blinde.

Spørgsmål 3

Udelades til blinde

Trin 4

Spørgsmål 1

Blinde:

EKS: Søger efter genstande, der bliver anbragt udenfor personens synsfelt eller radius, mens han/hun ser eller hører det

Spørgsmål 3

Blinde:

Viser nogen interesse for bøger, blade eller CD'er

Spørgsmål 6

Blinde:

EKS: Søger på det rigtige sted efter genstande der er ude af syne eller udenfor rækkevidde

Trin 5

Spørgsmål 1

Anvendes ikke til blinde

Spørgsmål 2

Blinde:

Viser genkendelse af et menneske og af genstande som han/hun har set/oplevet/kendt før

Spørgsmål 3

Blinde:

EKS: Genkender medarbejderen, der er blevet klippet eller har halsbetændelse

Spørgsmål 4

Blinde:

EKS: Lytter efter faldende genstande

Spørgsmål 6

Blinde:

Tilføj eller udenfor rækkevidde

Trin 6

Spørgsmål 1

Udelades til blinde

Spørgsmål 6

Udelades til blinde

Trin 7

Spørgsmål 3

Udelades til blinde

Spørgsmål 5

Udelades til blinde

Trin 9

Spørgsmål 6

Blinde:

Tilføjes eller konkrete genstande, der er ens

Trin 11

Spørgsmål 3

Blinde:

*Kan fortælle en historie, hvor et antal
konkreter indgår*

Grovmotorik

Trin 1

Spørgsmål 2

Blinde:

Leger med sine hænder og føler måske på sine fødder

Trin 7

Spørgsmål 3

Blinde:

Tilføj: *en taktil streg, eks. et tov.*

Trin 12

Spørgsmål 2

Blinde:

Kan fange en stor (lydgivende) bold, der bliver kastet direkte eller studse en bold

Trin 14

Spørgsmål 1

Blinde:

Er i stand til at bedømme en (lydgivende) bolds bane og løfter hænderne for at gribe den

Spørgsmål 2

Blinde:

Forsøger at fange en (lydgivende) blød bold med en hånd

Spørgsmål 4

Blinde:

Kan sparke til en (lydgivende) rullende bold

Spørgsmål 5

Blinde:

Kan trille en bold eller en kugle med præcision for at ramme en (lydgivende) genstand

Finmotorik

Trin 11

Spørgsmål 2

Udelades til blinde

Trin 12

Spørgsmål 4

Udelades til blinde

Trin 13

Spørgsmål 1

Udelades til blinde

Spørgsmål 2

Blinde:

Kan skrive sit navn på punkt

Spørgsmål 3

Udelades til blinde

Trin 14

Spørgsmål 1

Blinde:

Kendskab til punkt

Spørgsmål 2

Udelades til blinde

Spørgsmål 3

Udelades til blinde

REGION SJÆLLAND
SYNSCENTER REFSNÆS

-vi er til for dig